

promet preko črte, lahko v ilustraciji, da igra pri avstrijskih pretenzijah na cono A mnogo večjo vlogo prazni celovški želedec, ki ga skomina po bogati cono A, nego pa bratska ljubezen do „neosvobojenih bratov“. Njihovo geslo: „Koroška Korošcem“ ima za njih pomen „Vsa Koroška s celovško malho“ — no — to je minulo za vselej.

Dopisi.

Podšentjurij. „Slovenec“ izza dne 21. t. m. št. 190 poroča: „Umrli je v Gornji Radgoni č. g. A. Satler, bivši župnik na Ptujski gori. Rajni je bil svoj čas žrtev svoje odločne narodne zavednosti. Nemškutarska svojat, ki se je sedaj oblekla v plašč samostojnosti, ga je preganjala na smrt. Pokoj vrlému može — mučeniku!“ Pri nas je opravljal dušno pastirstvo pred nekaj leti upokojeni župnik Satler. Star je bil blizu 70 let, prišel je k nam s Stajerskega kot — mučenik in zapustil nas je ta vrli mož kot — mučenik. Ali je naš Satler identičen s „Slovenčevim“ Satlerjem? Da! Potem govorimo! Kje je tista nemškutarska svojat, ki ga je preganjala na smrt in se je sedaj oblekla v plašč samostojnosti? Kje drugje naj iščemo rabelja, kakor v „premilostljivi“ krivi palici? In nemškutarska svojat pri nas? Župnik Satler je bil obče priljubljen, opravljal je svojo službo natančno, sploh je bil duhovit, vrl mož. „Veliki Slovan“ škof Jeglič pa ga je odslovil. Odiš je moral od nas, dasi so občani prosili škofa, naj nam pusti župnika Satlerja. Kako je sodil vrli mož Satler o kranjskih klerikalcih, naj zasvedoči odlomek iz njegovega pisma: „Ko bi jaz imel 2000 K pokojnine, bi se ne ukvarjal na Kranjskem, bi ne požiral sirovosti farižejev in velikih duhovnov; smejal bi se iz kakega tihga zakotja vsem neumnostim, katere uganjajo ljubeznivi nasledniki apostolov. Ko sem čital pred dnevi list sv. Tita (I, II.), Krečani vedno lažnik, grde zveri, leni trebuhi“, usiljevale so se mi misli, da je sv. Pavel to govoril o kranjskih farjih! Pokoj vrlému možu — mučeniku!

Iz Mengša. V nedeljo 29. t. m. so imeli Orli kamniškega okraja svoj dan v Mengšu. Dopoldne je bila velika parada v cerkvi, kjer jim je kaplan pri pridigi strogo zaukazal, da ne smejo pozneje pri veselici plesati. Cele komedije bi sicer niti ne omenjali, da se ne bi njih glavni Borec spodtkikal nad Sokoli, jih grdil in sramotil v svojem javnem govoru z vsemi hudobno izmišljenimi lažmi. Zaklinjal je mladeniče in dekleta, naj nihče ne pristopi k brezverskim

Sokolom, grozil materam s pogubljenjem, češ da zapiše vsaka mati svojega otroka hudiču ako mu dovoli telovaditi pri Sokolu. Ako bi mu stopali na prste, bi se seveda zvižal in preklicoval, kakor je moral to storiti njegov učenik Kalan. — V obče pa naj bodo on, kakor vsi drugi njegovi drugi brez skrbi zaradi Sokola. Zavedno in pametno ljudstvo si je napravilo že samo svoje sodbo v tej zadevi; to mu lahko pojasni in potrdi naš kaplan, kako misli o Sokolih, oziroma Orlih pošena žena in katoliška mati, kakor mu je odkrito povedala v spovednici, ko jo je rotil s peklom in vsemi hudiči, če bo še nadalje pošljala svoje otroke k Sokolu. — Seveda, pošteni ste samo vi — pa bodite! — samo dokazati morate svojo poštenost tudi z dejanji — pa ne na tak način, kakor ste prodajali v nedeljo pri veselici „vstopnice“. Pa kaj to — samo da se vjema z vašimi načeli: prvo vam je le . . . denar — pardon poštenje.

Gospodarstvo.

Cene žita v Italiji. V Italijo so določene maksimalne cene žitu, in sicer: pšenici 105 lir, ječmenu in rži 80 lir, a ovsu 70 lir. Cena kruhu je 1 lira za kilogram. Taka politika je stala italijansko vlado v pretečenem letu ogromne žrtve, a pripravljena je na žrtve tudi letos in je določila v ta namen vsoto šest milijard lir.

Cene novega hmelja. Na občnem zboru društva hmeljarjev na zgornjem Bavarskem je navajal poročevalec podatke o ceni hmelja letošnjega leta. Položaj se do sedaj še ni razjasnil. Gotovo pa je, da bo potrebovalo inozemstvo, Svica, Angliška, Amerika, posebno pa Japonska, mnogo hmelja dobre kakovosti. Cena se bo verjetno gibala med 2000 do 3000 markami. Producenti se opozarjajo, naj ne oddajajo hmelja pod 2000 mark in tudi ne tako hitro kakor lansko leto. Za češki hmelj letošnje letine se zahteva 3000 do 3500 češkoslovaških kron za 50 kg, to je sedanjem karzu 104 do 120 naših kron za kilogram.

Cene drv v Češkoslovaški. „Jugoslavenski Ekonomista“ poroča: Izvozniki urad v Pragi je odredil znižanje minimalnih cen za drva pri izvozu v Nemčijo. Odslej se sme izvoziti kubični meter rezanih drv za najmanj 700 mark, med tem ko je bila preje odrejena kot najmanjša cena 1000 mark. Navzlic temu znižanju je jako dvomljivo, če pride do eksporta lesa v Nemčijo. Nemške žage namreč nudijo same tako blago za 750 mark, češko blago pa stane franko Laba, če vračunamo prevoz in carino 800 M.

Trg s kavo na Nemškem. Medtem ko so ponudbe za kavo na svetovnem trgu precej obilne in cene padajo, zginevajo zaloge na Nemškem in kava notira nenevadno visoko. Santos-kava dobre vrste stane v luki zacarinjena 50 do 52 mark za kilogram. V nadrobni prodaji v notranjosti se torej praženo blago ne more prodajati pod 80 mark za kilogram. Ta abnormalna višina je posledica popolne prepovedi uvoza. Po položaju na svetov-

nem trgu bi bila za omenjeno blago zacarinjeno upravičena cena 28 mark za kilogram. Na Angliškem je kava znatno padla. Meseca marca t. l. se je plačalo v Londonu 146 šilingov, sedaj samo 80 do 85 šilingov za 100 kilogramov kave.

Cene lesu v Nemčiji. V južni Nemčiji ponujajo smrekov in jelkov les po 375 do 400 mark za 1 kubični meter. Večje množine lesa za papir se ponuja po 220 do 250 mark za en kubični meter. Lesni producenti računajo na zvišanje cene zaradi velikega povpraševanja uporabnega lesa od strani entente. Čreslovinu so vsled pičlega zanimanja padle cene. Povprašuje se posebno po lesu za rude in za kurjavo. Za bukov les se plačuje povprečno do 110 mark v gozdu.

Dr. Korošec proti važnim domačim podjetjem. Domač konsorcij je predlagal železniškemu ministru dr. Korošču elektrifikacijo vseh železnic na ozemlju SHS pod izredno ugodnimi pogoji. Ker pa predlagatelji niso politične barve dr. Korošca, je ta izvanredno ugodno ponudbo odklonil z izgovorom, da se hoče obrniti na Belgijo, če bi mu ne napravila še boljših pogojev.

Ogrožen promet z Italijo. Tržaška „L' Era Nuova“ je prejela brzovjavko iz Zagreba z dne 23. t. m., v kateri se veli, da je jugoslovanski minister za promet dr. Korošec izdal naredbo, s katero se prepoveduje jugoslovanskim železnicam vsako prevažanje blaga iz Italije in v Italijo. Na tukajšnje trgovske kroge je napravila ta vest velik vtis.

Veliko polje broma v Jugoslaviji. Amerikanski eksperti so v hribovju južno od Beograda odkrili ogromna polja broma, s katerim je mogoče zalagati celi svet.

Eksportna opekarna v Krapini. Centralna banka v Krapini zgradi poleg že obstoječe še novo opekarno ter bo obe podjetji uredila za eksport.

Avstrijska zamenjava eno- in dvekronskih bankovcev avstro-ogrške banke, ki niso žigosane z žigom „Deutsch-Österreich“, za nemško-avstrijske bankovce se bo vršila do 15. septembra t. l. Nežigosani bankovci izgube plačilno moč z dnem 1. septembrom.

Tvornico vžigalic v Rušah je prevzela nova „Tvornica vžigalic in kemikalij v Rušah, družba z o. z.“. Dve tretjini kapitala je last domačih industrijejev gg. Hinka Pogačnika in Viktorja Glaserja. Tvornica prične v kratkem z obratom. Tako je to važno podjetje prešlo v narodne roke.

Državni valutni kurz. Ker je kurz inostranskega denarja zopet poskočil, je odredil finančni minister nov državni kurz. Vsled tega se pri državnih blagajni zamenja 100 francoskih frankov za 150 dinarjev, istako belgijski franki, italijanske lire za 105 dinarjev, dolarji po 20, an-

gleški funti po 80, švicarski franki po 303 in češkoslovaške krone po 40 dinarjev.

Monopolski zakon velja za vsa država. Upravni odbor državnih monopolov je sklenil, da se monopolski zakon, ki je bil doslej v veljavi samo za Srbijo, razširi tudi na ostale kraje naše kraljevine. Finančne delegacije, ki so doslej zbirale monopolne dohodke izven mej Srbije, zamenjajo se z delegacijami uprave državnih monopolov.

Določbe glede izvoza. Z oziroma na nejasnosti glede izvoza podajamo sledeče pojasnilo: Načeloma je izvoz vsega blaga dovoljen. Zabrane pa je v smislu čl. 2. naredbe od 10. avgusta 1920. izvoz sledečih predmetov: 1.) oves; 2.) konji in kočile, razen starih preko 16 let. Izvoz teh (nad 16 let starih) konj se mora vršiti samo preko štirih sledečih carinaren: Gjevgljela, Subotica, Spilje in Koprivnica. Na teh carinarnicah pregleda živinozdravnik živino in potrdi na carinski deklaraciji, da so konji stari nad 16 let. 3.) Goveda, izvzemši vole nad 10 let, pitani voli. Formalnosti glede izvoza teh volov so iste kakor pri konjih nad 16 let. 4.) Ovce; 5.) volna in volneni izdelki, izvzemši preproge; 6.) goveje, telečje, bivolo, konjske in oslovske kože ter njih izdelki; 7.) ovsena moka; 8.) sladkor; 9.) premog; 10.) mineralna olja; 11.) kristalna voda, pečena, kanstična voda, natrijev hidrat in natrijev bikarbonat; 12.) zlato in srebro ter izdelki; 13.) staro in sirovo železo, navadno jeklo v palicah in polupredelano, izvzemši hladno valjano obročasto železo. Vsi drugi predmeti, ki niso tu naštet, se smejo izvažati. Samo glede pšenice, oziroma pšenične moke velja omejitev, da se sme izvoziti do 15.000 vagonov. Potrebno je naglasiti, da je sedaj dovoljen izvoz tudi v Madžarsko, ki je bil doslej prepovedan. Izvozna carina se plača pri glavnih carinarnicah, in sicer v Sloveniji: v Ljubljani, Mariboru, Boh. Bistrici, Zihpolju, Borovnici in Celju. Valuta se osigura pri delegacijah ministra financ ali pa v Beogradu pri devizni centrali.

Povišanje akcijskega kapitala izvozne banke. Beograjska izvozna banka je povišala svoj kapital na 15 milijonov dinarjev, in sicer tako, da je 100 dinarsko nominalno dosedanjih 50.000 delnic povišala na 200 dinarsko nominalno in da izda novih 25.000 delnic po 200 dinarjev.

Uvoz in izvoz Čehoslovaške. Glasom poročila čehoslovaškega statističnega urada je znašal leta 1919. uvoz 6 milijard in 550 milijonov, izvoz pa 5 milijard in 324 milijonov. Glavni predmeti uvoza so bili riž, mast in bombaž. Izvozilo pa se je: za 1 milijardo 370 milijonov sladkorja, za 614 milijonov lesa, za 370 milijonov stekla, za 315 milijonov papirja in za 133 milijonov kron kemičnih produktov.

Sejm v Reichenbergu, na katerem so razstavile svoje predmete vse večje tvrdke, zlasti tekstilne in usnjarske, je uspel izredno dobro. Promet je znašal milijardo kron. Vse produkte prepeljejo na sejm v Lipsko in v Prago.

Pod črto.

Za narodno hišo.

Pretekli sta že dve leti, kar živimo v svoji Jugoslaviji, a v naših hišah se le malo pozna, da smo prišli iz starih časov v novo narodno državo. Ako bi tujec prišel v našo domačo hišo, kaj bi našel v roji — jugoslovanskega. Same tuje podobe visijo po stenah, neokusne slike, ki smo jih kupili od židovskih kramarjev kažejo nas slab okus in kupljeni okraski kažejo naš dom. Treba je razločevati med domačim in tujim: v našo narodno hišo spadajo domače slike, podobe slovenskih in jugoslovanskih mož, ki so kaj storili za narod, na mizo spadajo prtovi domačega dela, domače vezence in okraski naj bodo domačega izvora. Celo po boljših hišah in po večjih gostilnah po deželi najdemo še stare figure, ki kaze

celo sobo. Imamo krasno sliko, ki kaže naše ujedinjenje (sokolska diploma, ki stane samo 5 K) a kako redko jo vidimo po javnih lokalih po deželi. Tu in tam so še slike starega Bleiweisa, ki pričajo, da so naši dedi znali spoštovati svoje može. Od poznejših naših voditeljev, pesnikov in pisateljev le redko najdemo kako sliko. Zač, da smo v tem oziru premalo poskrbeli za lepe slike naših mož.

Kadar kupujete sliko, razglednico, okrasek za hišo itd., ne dajte se zapeljati kričecim barvam, tudi če so jugoslovanske. Večkrat prinese žid kako pacarijo, vse se sveti in blešči v zlatu in barvah — a stvar je pacarija. Pojavile so se pri nas razglednice: sama trobojnica in „Živila Jugoslavija“, če pa pogledate, je to židovska pacarija. Zato pozor! Pogledajte s priprnostjo očesom in boste takoj spoznali, ali je lepo ali ne. Odklanjajte vse, kar ni naše: pogledajte, kdo je izdal in založil — pa

boste videli, pri čem ste. Naši trgovci prinesejo mnogo neokusnega blaga na kmete. Od tam zaide v naše hiše. Oni bi morali paziti, da ne sprejemajo takega blaga.

Čuvajte lepe stare slike in stare stvari posebno pohištvo. Stari ljudje so znali delati lepe stvari. Ne mislite, da je vse novo lepo. Stare hiše so pogosto lepše od novih. Mnogo starega lepega se po nepotrebem zavrže, ker ljudje ne znajo ceniti vrednosti tej stvari. O tem lepo piše prof. Muhar v „Učit. Tov.“, tam pravi: „Iz naših hiš bodo počasi izginile slabe reprodukcije, ki služijo večkrat reklami lažipatriotizmu ali bizantinske pobožnosti, ali pa so sicer šara s cenega živinskega sejma. Za nje ni prostora pri nas, kakor bi naj ne bilo prostora v naših krčmah za gramofone in mašinetna godala z nemškimi pouličnimi preprostimi napevi.“

Nadomestiti jih morajo umotvori originali. Ne ena hiša naj bi ne

bila brez originalnih umotvorov in v naših hišah in javnih prostorih naj se glasi slovenska pesem in glasba.

— Na ta način bomo dvignili naš umetniški horicent. Z reprodukcijami pa naj izginejo tudi ostudni okviri naših podob in naj se namestijo z domačim delom. — Pristnega lesa in dobrih delavcev v ta namen imamo dovolj. Samo okusa nam nedostaja. Zdi se nam vedno še lepši „zlat“ (!) kakor pristno lesen okvir. Ne vemo, da je vsa nepristnost materiala brezokusnost prve vrste. Zato nosim raje denar za tuj fabrikat tujemu trgovcu, nego da bi zaposlili domačega mnogo bolj simpaticnega marljivega mizarja in porabili domači material.

Na naših pisalnih mizah leži vse polno plastičnih reprodukcij iz porcelana in mavci. Umetnost se hoče utesniti v neporaben slab material našim kiparjem pa ne damo prilike, da bi nas veselili s svojimi pristno-materialnimi originali.

Politični pregled.

+ **Samostojna Kvarnerska država.** D'Annunzio se pripravja, da proslavi dan osvojitve Reke. Dne 12. septembra misli proglasiti neodvisnost Reke in ustanoviti samostojno Kvarnersko državo, kateri bi pripadale razen Reke in ozadja istrski otoki in naše ozemlje do Bakra. Kako si D'Annunzio zamišlja to državo, tega do sedaj še ni povedal, ali po dosedanjih avanturah tega moža moremo resno računati, da bo mož poizkusil vpad na naše ozemlje! Naše stališče glede Reke je jasno in točno, mi pričakujemo rešitev jadranskega vprašanja, če bi pa gospod iz Reke poizkušal kak izpad svojih arditov, je treba izprevidno odločiti besedo! Zato morajo naši odgovorni činitelji pazno motriti reške priprave in z največjo odločnostjo parirati vsak poizkus arditov. Pa ne samo to, mi moramo varovati interese našega ozemlja, mi ne smemo dovoliti, da bi D'Annunzio na Reki vedno izzival našo potrpežljivost, zato ga moramo zavrniti tako, kakor zasluži! D'Annunzio pozna dobro našo vojsko, saj ji je že leta 1916. pel navdušene slavospeve, občudoval njeno junaštvo, klanjal se veličini kralja Petra, zato hoče torej na lastnem telesu poizkusiti to našo vojsko, mi moramo biti pripravljeni. 12. september je blizu, torej je vsako oklevanje odveč.

+ **Nikitini „dobrovoljci“.** Italijanski časopisi vedo neprestano poročati, kako se zbirajo v Italiji junaki Črnogorci, ki hočejo zopet posaditi na črnogorski prestol izdajalca Lovčena in skrumitelja groba pesnika n vladike Njegoša Perovića. Ali sedaj je „Avanti“ razkril, kdo so ti dobrovoljci in na kak način se zbirajo. Kar je bilo črnogorskih ujetnikov v Avstriji in Nemčiji, sta jih tre državi na intervenciji Italije izročile črnogorskim agentom v Italiji, kjer so jih zbrali skupaj v črnogorskem taborišču Gaeta-Elena; tam so jih zastražili zadnji ostanki Nikitinih perjanikov, a pomaga jim zvesto zavezniška italijanska karabinerija. Tu čuvajo Črnogorce kakor najhujše zločince in jih ne puste v domovino. Nekaj jih je poizkušalo pobegniti, pa so jih Nikitini doglavniki in italijanski karabinerji pobili. Te siromake predstavljajo Italijani svetu kot Nikitine „dobrovoljce“.

+ **Češki Habsborgec na poslu.** „Pravo ludi“ javlja, da je dobil bivši ravnatelj praške policije Chum, ki je med svetovno vojsko opazoval češko gibanje v inozemstvu, od monarhističnih krogov poziv, da stopi s češkimi monarhisti v stiko. Chum in njegova soproga poučujeta bivšega cesarja Karla stalno o razmerah na Češkoslovaškem.

V cerkvi, kapeli in na domu streže prah nebroj umazanih papirnatih cvetic, prava nevarnost za ogenj. Na polju in vrtu pa se joče osamljeno cvetje najkrasnejše vrste.

Ze se je udomačila šega, da se poklanjajo originalne umetnine ob svečanih časih sorodnikom in znanecem: o Božiču, ob novem letu, o Veliki noči, ob ženitbah in godovih, ni se pa še vkoreninilo ta šega v vseh naših premožnih slojih. Ozkosrčnost in slabo razumevanje umetnin sta še vedno na potu. Zlasti na kmetih je še mnogo premožnih ljudi, ki imajo nepokvarjen okus, pa nihče jih ne opominja kaj bi se lahko kupilo v vezilo ob slavnostnih prilikah. — Ljudje prihajajo v mesto in se zagledajo v izložbe polne židovskega potvorjenega blaga, polne goljufive šare. Vidijo tu našejmljene moške in ženske oboževalce pariškega oblačila — in kvarijo si zdrav prirojeni okus.

Beleške.

b. **Sokolstvo in politika.** Sokolstvo je v Mariboru sklenilo, da v društva ne spada nobena strankarska politika, izven društva pa seveda mora Sokol socialno delati. Izjavilo je, da klerikalci ne more biti Sokol, da pa se versko prepričanje vsakega spoštuje. Ta izjava je zmedla možgane „Slovenca“. Izmišlja si izjavo, ki ba je stoji v češkem sokolskem listu — ki seveda za jugoslovanski Sokol ne odgovarja — in zahteva, da Sokolstvo izjavi, da se mora cerkve podreti in vera iztrebiti. Ti ljudje pač ne razumejo, kaj je bistvo svobodomiselnosti: *spoštuj prepričanje in vero svojega bližnjega.* Sokolski program je jasen, kadar prešine vsakega, o klerikalizmu ne bo sledu.

b. **Klerikalci besnijo,** ko so videli nad vse pričakovanje veličastno uspeli sokolski zlet v Mariboru, ki se je sam po sebi pretvoril v velebno manifestacijo jugoslovanske misli. „Večerni list“ laže po svoji navadi, navaja razne posameznosti, a kakor glavni dokaz, da se je zlet ponesrečil navaja okolnost, ker se je slavnostni spreved za nekaj časa zakasnil! Ne pove pa ta poštenjak, da se je spreved zakasnil samo zato ker so Sokoli ta čas delali na vežbališču in jim je bila glavna in prva stvar, da izpolnijo svojo sokolsko nalogo, ne pa da se kažejo v mestu v slavnostnem sprevedu. Seveda Čukom je bilo prvo paradiranje po ulici, ker o telovadbi tako ne razumejo ničesar. Kar se pa tiče narodnih noš, povemo klerikalcem, da je bila slavnost v Mariboru sokolski zlet, a ne zlet narodnih noš! Sokolstvo je nastopilo na mariborskih ulicah samo, ne potrebovalo drugih privezkov, ker je htelo svetu pokazati, kaj je in kaj zmore! In to je Sokolstvo doseglo, a odtod tak bes klerikalcev!

b. **Duhovni svetnik Janez Kalan,** ki mu je slovenska javnost zalučila v obraz naslov lažnjivca in obrekovalca, še vedno molči! Nima niti toliko poguma, da bi se v javnosti opravičil za svoje laži. Mi poznamo v „Sveti vojski“ mnogo značajnih in dostojnih ljudi, ki so se iz samih človekoljubnih ozirov pridružili ti družbi v borbi proti alkoholizmu, zato pa upravljamo na te poštene ljudi vprašanje: kako morejo trpeti v svoji sredini Janeza Kalana, ki stoji pred javnostjo na prangerju sramotnim napisom: obrekovalec! Zato mora Janez Kalan iz te človekoljubne organizacije ven, ker sicer ji obrne hrbet vsakdo, ki noče imeti posla z Janezom Kalanom!

b. **Klerikalci za batine.** Ogrski klerikalci so izposlovali zakon, po katerem se sme ljudi tepsti za kaznen. Vem, koliko so ravno oni zabavljali nad Srbi, da imajo tam za neke grde pregreške (tatvino itd.) v navadi batinanje. No Srbi so v novi državi svojo navado *opustili*, klerikalci pa so jo uvedli na Ogrskem.

Novosti.

Ljubljana, 1. sept. 1920. Za naše državno uradništvo so poslanci in načelstvo JDS sklenili ponovno podvzeti odločne korake. Dejstvo, da se 25%na draginjska doklada računa na drugačni podlagi srbijanskim nego „prečanskim“ uradnikom, mora ozlovolit vsakogar. Res je draginja v Srbiji hujša nego pri nas, vendar je stvar tamošnjih krogov, da jo manjšajo. Naše uradništvo mora biti *enakopravno*. Upamo, da se doseže uspeh, dasi radikalna stranka ni prijazna činovniškim zahtevam.

* **Izpremembe v deželni vladi.** Glasom brzojavnega obvestila ministra za notranje posle z dne 28. t. m., je poverjenik za notranje zadeve pri

deželni vladi, Bogumil Remeč razrešen dolžnosti; dr. Leonid Pitamic je postavljen za vodjo poverjeništa za notranje zadeve.

* **Novoimenovani poverjenik za pravosodje** dr. Gregor Zerjav je danes prevzel svoje posle. Takisto je tudi vodja poverjeništa za notranje stvari dr. Leonid Pitamic nastopil svojo funkcijo. Poverjeništvu za socialno politiko vodi, kakor smo že poročali, do okrevanja težko bolnega poverjenika dr. Vlad. Ravničarja, dr. Fr. Goršič.

* **Novi vseučilišni profesorji.** Kakor se nam iz Beograda poroča, je v ministruvstvu prosvete podpisan ukaz o imenovanju profesorjev ljubljanskega in zagrebškega vseučilišča.

* **Nov okrožni zdravnik v Ormožu.** Ordinarij bolnice nemškega viteškega reda v Ormožu, dr. Anton Hrovat, je imenovan za okrožnega zdravnika za zdravstveno okrožje Ormož in okolico.

* **Kongres sodnikov preložen.** Kongres sodnikov iz vse kraljevine, ki bi se imel vršiti v Zagrebu 9. septembra, preložen je do dne 19. septembra. Ugodnost za vožnjo z železnico za polovično ceno, katero je minister saobračaja odobril in trodnevni dopust za vse udeležnike kongresa, velja tudi za 19. september.

* **Občinske volitve v Sarajevu.** Predsednik sarajevske občine je deželni vladi predlagal, naj se volitve za mestno zastopstvo vrše v nedeljo dne 26. septembra.

* **American Yougoslav Relief** je ustavil nadaljnje pobiranje darov za svojo akcijo v Jugoslaviji, ker bo v kratkem ustavil svoje delovanje v tej smeri. Pač pa bo deloval še kot posredovalnica za informacije. AVR je nabralo do 30. junija t. l. 363.847 dolarjev 78 centov. Njegovo delovanje zlasti v opustošenih krajih Srbije je bilo blagoslovljeno in jadni tamkajšnji narod nikdar ne pozabi požrtvovalnih ameriških prijateljev.

* **Afera z vojaškimi strojinicami.** Ob priliki Orlovskega zleta na Bled so priveditelji streljali iz vojaških strojinicami. Komanda Dravske divizijske oblasti je odredila najstrožjo preiskavo, odkod so dobili Orli vojaško orožje. Preiskava je dognala, da vojaška oblast ni izročila strojinic, ampak da so priveditelji sedaj do strojinic na nerazumljiv način. Sedaj se vodi v tej smeri preiskava. Krivcem so že na sledu. Izročeni bodo vojaškemu sodišču.

* **Načelnik gornjegradskega okrajnega zastopa** župnik Decorti iz Ljubnega in odbornik župnik Ferme iz Nove Stifte sta se najbrže zbla odgovornosti za svoje lahkomišelnost gospodarstvo v okrajnem zastopu in sta odstopila. Za novega načelnika je bil izvoljen Martin Zidar, pristav demokratske stranke, veleposestnik in poštar v Šmartnem ob Dreti.

* **Zaplenjeni tisočaki s potvorjenimi žigi** se po naredbi siromškega ministra vrnejo, in sicer siromšnejšim v celi svoti, bankam in bogatejšim slojem pa le deloma.

* **Velika tatvina dolarjev.** Iz Semiča nam javljajo, da je v bližnji vasi Brezje pri Ceremošnjicah izmaknil 17letni deček A. S. svojemu bratu Nandetu, k se je bil povrnil iz Amerike, 400 ameriških dolarjev (to je sedaj ca. 400.000 kron) ter neznan kam izginil.

* **Način glasovanja prilikom plebiscita.** Plebiscitna komisija na Koroškem stoji na stališču, da se za ljudsko glasovanje dne 10. oktobra opusti do sedaj navadni način glasovanja, a da se uvede glasovanje na ta-le način: glasovalni lokal sestoji iz dveh sob, glasovalec stopi najprej v prvo sobo, kjer se nahajajo bele in zelene karte, izbere si eno — ena znači Jugoslavijo, druga Avstrijo. Barve še niso določene — da jo v kuverto, stopi v drugo sobo, kjer odda glasovnico komisiji, ki sestoji iz treh naših in treh nemških predstavnikov pod predsedstvom enega zastopnika entente. Ta način glasovanja sicer še ni definitivni, a v naših krogih prevladuje mnenje, da se opusti vsakovladanje novotarij, temveč da se pusti ljudstvo glasovati tako, kakor je naučno glasovati že toliko let.

* **Novo vrste kosa.** Nek ključavničar v Amrašu na Tirolskem izgotovil je nove vrste koso, ki pri kojni travo enakomerno razdeli. Ta nova

iznajdba, ki omogoča hitrejšo in lajšo košnjo, bi bila zelo važna za kmetijstvo, ker bi se lahko prihranilo precej časa in truda.

* **S sestanka prednega dijaštva** nam poročajo: Globok vtis na navzoče so napravila izvajanja ministra Kukovca in dr. Zerjava. Dr. Kukovec je razpravljaj o veliki važnosti študijske političnih vprašanj, dr. Zerjav pa o opasnosti klerikalizma ne samo za Slovence, marveč za vso Jugoslavijo, zlasti ker so klerikalci na orlovskem taboru poskusili organizirati proti Jugoslaviji vse, kar prisega na Rim.

* **O priliki sokolskega zleta** so se udeležili slavlja samo jugoslovanski delegati razmejitvene komisije, Japonec je ta dan odšel v Zagreb, Nemci in Lahi v Gradec, Angleži in Francozi v Celovec. To so storiili baje zato, ker niso bili vsi povabljeni na sokolsko slavlje, ampak so bili Nemci in Lahi prezrti.

* **Odhod sokolskih gostov iz Maribora.** Sokolski gostje iz oddaljenih jugoslovanskih krajev so deloma ostali še čez ponedeljek v Mariboru. Hodili so v skupinah po ulicah, Srbi so si celo ob mestnem parku zaplesali kolo. Zvečer ob 10. uri je odhajal velik poseben vlak. Dasi je deževalo, je spremljalo domače prebivalstvo goste iz šol na kolodvor. Iz Narodnega doma je spremlil goste mariborski Sokol v krojih. Prišla je tudi godba, ki je zaigrala kolo, na kar se je plesalo bratsko kolo po vsem kolodvoru. Pevski zbor je zapel nekaj pesmi. Dr. Pivko je za slovo pozdravil goste v imenu Maribora. Srbski Sokol iz Banata se je v imenu vseh zahvalil za vse, kar so gostje lepega doživeli v teh slavnostnih mariborskih dneh. Sledilo je prisrčno slovo. Ko se je vlak začel pomikati, je množica prirejela odhajajočim gostom burne ovacije. „Na svidenje čez leto v Osjeko!“ je bil zadnji pozdrav. Nekaj gostov se je včeraj pripeljalo v Ljubljano, da si ogledajo Slovenijo.

* **Konjske tatvine na Koroškem.** Konjske tatvine na Koroškem, zlasti v plebiscitnem pasu A, se množijo. Dne 30. avgusta t. l. je bila posestniku Matvezu Partezu v Goselni vasi (Dobleraves) ponoči ukradena iz hleva 16 pesti visoka, debela kobila, vredna 15.000 K.

* **Razsvetljava železnih vagonov.** Na ponovno pritožbo zagrebške trgovske zbornice zaradi pomanjkanja razsvetljave v osebnih vlakih je ravnateljstvo državnih železnic odgovorilo, da v vagonih osebnih vlakov uvaja petrolejsko razsvetljavo, dočim so vagoni brzovlakov že sedaj razsvetljeni s plinskimi svetilkami, kolikor pač dopušča razpoloživi material. Do jeseni bo poskrbljeno za razsvetljavo vseh potniških vagonov.

sv **Zlet ljubljanskega okrožja Sokolske župe** Ljubljana I. v St. Vidu, dne 5. septembra, združen z javno telovadbo in veliko ljudsko veselico Zlet je obvezen za društva Sokol I., Sokol II., Moste-Štepanjvas, Polje in Ježica. — Javna telovadba: dečki: proste vaje; deklice: proste vaje; obrtni naraščaj: vaje z drogi; ženski naraščaj: vaje s cvetnimi loki; člani: proste vaje br. Hofmana; članice: proste vaje češke za leto 1920; člani: orodna telovadba; članice in člani: proste vaje br. Vidmarja po skladbi „Jugoslavija“. — Po telovadbi velika ljudska veselica. Sodeluje godba kr. dravske divizije pod vodstvom g. dr. Cerina.

a **Vinska letina** v Vipavski dolini. Trgatev v Vipavski dolini začela se je letos prej kakor druga leta. Kakor poročajo iz Vipave, je trgatev tako obilna in grozdje tako dobro, da kaj takega niti stari ljudje ne pomnijo. Vinske cene vsled tega rapidno padajo.

* **Spominska plošča p. Stanislavu Škrabcu.** V Hrvači pri Ribnici se dne 12. septembra 1920 vrši slavnostno odkritje spominske plošče p. Stanislavu Škrabcu. Hrvača je oddaljena pet minut od Ribnice.

* **Major Andrejka** je premeščen k velikemu generalnemu štabu v Beograd, kjer prevzame važno službo.

* **Društvo jugoslovanskih dobrovoljcev** za Slovenijo prosi vse člane tovariše, ki so prevzeli za dobrovoljski kongres razne referate, da se zanesljivo udeležijo sestanka, ki se vrši v petek ob 17. uri v društvenih prostorih. Prisotnost obvezna!

* **Poštna palača v Beogradu.** V Beogradu se zgradi nova moderna palača za pošto in brzojav na trgu, kjer se nahaja sedaj velocipedski klub, poleg narodnega gledališča. Finančno ministruvstvo je potrebni kredit že odobrilo in se bo z gradnjo čim prej pričelo.

* **Pisemska poštna zveza s Celovcem.** Obe poštni ambulanci, ljubljanska in mariborska, začneta s 1. septembrom voziti do Celovca. Dosej vozi prva do Borovlj, druga do Grabštajna. Do nadaljnje odredbe bosta opravljal omenjeni ambulanci na ozemlju Avstrije, oziroma plebiscitnih con, samo pisemske sklepe za poštni in brzojavni urad Celovec I in prejemale le pisemske sklepe od poštnega in brzojavnega urada Celovec I.

* **Nakup tobaka.** Finančno ministruvstvo je upravi državnih monopolov dovolilo